

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПРАКТИКУМ ПО ПРЕДМЕТОТ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ ОД МАКЕДОНСКИ НА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ ОД ПРОФ. Д-Р ПЕТЕР РАУ И АСИСТЕНТ М-Р ДАРИНКА МАРОЛОВА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлуката бр. 2402-102/19 од 104. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 27.5.2014 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Билјана Ивановска, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- проф. д-р Толе Белчев, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип;
- доц. д-р Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип,

за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис **„ПРАКТИКУМ ПО ПРЕДМЕТОТ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ ОД МАКЕДОНСКИ НА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“** од авторите проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова, наменет за студентите на прв циклус студии на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Филолошки факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Понудениот ракопис од проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова со наслов **„ПРАКТИКУМ ПО ПРЕДМЕТОТ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ ОД МАКЕДОНСКИ НА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“**, како практикум за објавување во електронска форма на интернет-страницата од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е наменет за предметот Преведување и толкување од македонски на германскиот јазик, во седмиот и осмиот семестар, за студентите од Катедрата на германски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, насока Преведувачи и толкувачи, со неделен фонд на часови 2+2+2. Приложениот ракопис на проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова е напишан на македонски јазик и е во согласност со предметната програма за предметот преведување и толкување од македонски на германскиот јазик 1 и 2. Авторите се водеа од идејата да состават практикум, како збирка од задачи за вежбање, која ќе им биде од голема корист на студентите при стекнувањето со вештините за преведување и толкување, односно ќе им помогне во евалуација и самоевалуација на стекнатите знаења и вештини по овој предмет. Основната цел на практикумот е оспособување на студентите, односно на сите оние кои планираат да се занимаваат со преведување и толкување од македонски на германски јазик, за самостојна работа и нивна подготовка за самоуверено и сигурно влегување во преведувачката и толкувачката дејност.

Ракописот на проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова има вкупно 60 страници, напишан е во А4 формат, и според обемот ги задоволува основните критериуми за објавување на рецензиран практикум во електронска форма, според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Текстовите во практикумот е подредени во рамките на четири тематски подрачја: 1. литературни дела; 2. стручни текстови; 3. документи; 4. говори за толкување. Првото тематско подрачје содржи вкупно 12 текстови, односно извадоци од романи и раскази од 9 македонски писатели. Второто тематско подрачје содржи вкупно 8 текстови со стручна терминологија, напишани од осум истражувачи. Третото тематско подрачје содржи вкупно 19 документи (стандардизирани и нестандардизирани), издадени

од официјалните управни служби на Р. Македонија или потпишани и заверени документи составени од правни лица. Четвртото тематско подрачје содржи вкупно девет говори за толкување, преземени од интернет-портали, од кои четири текстови се наменети за консекутивно и пет се наменети за симултано толкување. На почетокот, секако, е даден сосема кус предговор, како обраќање на авторите кон читателите, а на крајот е наведена користената литература.

Содржинската систематизација на ракописот се совпаѓа со формалната, т.е. во првото поглавје, со наслов Литературни дела, од студентот како иден преведувач/толкувач се бара да ги преведе на германски јазик наведените извадоци од литературни дела од познати македонски современи писатели. Притоа се очекува тој да ги покаже своите писателски способности, затоа што е познато дека да се преведува едно литературно дело значи преведувачот да се стави во функција на писател, т.е. да ги искористи сите свои експресивни потенцијали со цел да го задржи естетскиот карактер на делото, а сепак да не излезе од содржинските рамки. Во второто поглавје, со наслов Стручни текстови, е направен избор на текстови со стручна терминологија напишани од македонски автори, кои се занимаваат со научноистражувачка дејност. Палетата на опфатените стручни полиња е доста голема, од информатика, техника, рударство, менаџмент, економија, па сè до медицина и биологија. Целта на вежбите од ова поглавје е да се оспособи идниот преведувач/толкувач за справување со стручни текстови, т.е. да си ги преиспита своите терминолошки и енциклопедиски знаења за разни области и онаму каде што ќе констатира недостатоци, да ги надмине со поинтензивно читање на текстови од таа стручна област, како би го намалил фондот на непознатите термини. Третото поглавје со наслов Документи претставува еден вид збирка на документи кои корзираат секојдневно при управно-административните работи. Овде се застапени голем број официјални документи, како стандардизирани формулари: документ за државјанство, извод од матичната книга на родените, извод од матичната книга на венчаните, дипломи, свидетелства, потврди, уверенија издадени од официјалните органи на државниот апарат, како и нестандардизирани документи, издадени од адвокати, нотари, комисији, кои служат како официјални документи затоа што се потпишани и заверени со печат. Овде се застапени разни договори, полномошна, нотарски акти, тужби и сл. па сè до болнички упати, конзилијарни мислења и предлози за лекување во странство. Изборот на документи е направен според честата потреба на работодавачите од превод на вакви документи. Идните преведувачи/толкувачи треба да бидат свесни дека е ова само мал дел од многуте документи кои ќе ги добиваат понатаму во текот на професијата со налози за превод од македонски на германски јазик. Целта на ова поглавје е да му се воочи на идниот преведувач/толкувач за тоа како би можеле да изгледаат документите што ќе му бидат дадени за превод, од аспект на формата и содржината, за да може тој сам да си изготви готови шаблони што ќе може да ги користи натаму. Четвртото поглавје содржи преземени говори од познати политичари, експерти и др. јавни личности и тоа онака како што биле одржани за медиумите. Од идниот преведувач/толкувач се очекува со помош на вежбите за консекутивно и симултано толкување на текстовите од ова поглавје да се оспособи за усна репродукција на текстови со различни тематика.

Овој практикум произлезе од потребата студентите да имаат материјали за вежбање, кои ќе им помогнат во совладувањето на вештините за преведување и толкување од македонски на германски јазик. Притоа можат да вежбаат самостојно, дома, или на часовите за вежби по преведување и толкување од македонски на германски јазик.

Авторите се свесни дека на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип му е потребна една ваква публикација во време кога овде, како и на другите државни и приватни универзитети во Р.Македонија, има сè поголем интерес од матурантите да се насочат понатаму во животот кон преведувачката и толкувачката дејност. Затоа тие избираат да се запишуваат на факултети за странски јазик, отсек преведување и толкување. Интересот за изучување на странски јазици се должи на тоа што, денес комуникациските можности меѓу народите се наоѓаат на едно завидно ниво, а тоа е овозможено пред сè со интензивниот напредок во науката и во технологијата. Имено, со сè поголемите комуникациски и транспортни можности, како и со отстранувањето на шангајските бариери на македонските граѓани им се овозможуваат сè повеќе контакти со говорители на германскиот јазик. Контактите се остваруваат од лични причини - со цел дообразување, вработување, лекување, склучување на брак, посета на

роднини, пријатели, од економски причини - со цел за трговски и логистички соработки, од политички причини – со цел за преговори, склучување разни договори и сл. Особено со почетокот на преговорите на Македонија за влез во Европската унија се очекува значителен пораст на потребите од преведувачки и толкувачки услуги за јазичниот пар македонски - германски. Затоа ние, како наставници, т.е. како создавачи на кадри кои во иднина ќе бидат способни да преведуваат и да толкуваат, и тоа со висок квалитет, мора да им овозможиме на студентите да имаат пристап до што повеќе единици на стручна литература за да можат да ги стекнат потребните компетенции. Во таа насока е и објавувањето на овој практикум, за кој веруваме дека ќе им служи како помагало на студентите германисти, на отсекот за преведување и толкување и по завршувањето на студиите, а не само за време на студирањето.

Авторите на овој ракопис се покажаа како доста прибирливи во изборот на материјал и темелни во конзистентната разработка на понудените теми, на што почива, всушност, неоспорната релевантност на овој ракопис. Посебна вредност на димензионирањето, што му го даваат авторите на овој труд, се постигнува со транспарентното конципирање и со големата практичност, од која беа предводени за време на изготвувањето на овој модел. Тие во прв план го ставаат концептот за неопходно посредство меѓу знаењата за странските јазици и енциклопедиските предзнаења, од една страна, и умешноста во вршењето на оваа дејност, од друга страна. Тоа го постигнуваат со значителна прецизност, конкретизирајќи и отелотворувајќи ги транслатолошките ентитети во задачи, подредени во специјални тематски подрачја.

ЗАКЛУЧОК

Трудот на проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова со наслов ПРАКТИКУМ ПО ПРЕДМЕТОТ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ ОД МАКЕДОНСКИ НА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК, кој е понуден за објавување како рецензиран практикум во електронска форма на веб-страницата од Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип претставува извонреден прилог пред сè за науката за преведување и толкување, па и за германистиката во Македонија, воопшто. Авторите проф. д-р Петер Рау и асистент м-р Даринка Маролова со примена на максимална конкретизација на дел од теоретските достигнувања во двете дисциплини – преведување и толкување, заедно со своите поддисциплини, успеаја недвосмислено да одговорат на поставените задачи и да понудат драгоцен материјали, опфатени во четири релевантни подрачја. Така, на идниот преведувач/толкувач би можело да му се овозможи соодветно да ги практикува сите оние придобивки од теоријата, во насока на стекнување со потребните знаења и компетенции, кои ќе може да ги применува во пракса.

Ова е уште едно самостојно научно-иновациско достигнување, кое и термилошки и методолошки се движи во рамките на врвниот квалитет. Тоа не само што го надоврзува одбраното применливо поле на транслатолошки проблематики на тековниот научен дискурс, туку им дава и значајни импулси на студентите во обидите за решавање на суштинските проблеми со разбирањето и преведувањето, соединувајќи ги притоа литературните, термилошките, административните и реторичките аспекти.

Приложената студија треба да им биде поттик и на другите истражувачи за понатамошни продлабочувања на овде наведените теми и за нивни проширувања во други сродните области.

По направената евалуација на ракописот, рецензентската комисијата едногласно и со потполна убеденост му дава препорака на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го прифати овој труд како практикум по предметот Преведување и толкување од македонски на германски јазик и да го одобри негово објавување во е-библиотеката на официјалната интернет-страница на Универзитет како рецензиран практикум.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Билјана Ивановска, с.р.
Проф. д-р Толе Белчев, с.р.
Доц. д-р Светлана Јакимовска, с.р.